

I/S Lind

v/ Mads Jørn Lind og Niels Christian

Lind

Råbjergvej 7

7620 Lemvig

28. oktober 2013

Teknik & Miljø

Rådhusgade 2

7620 Lemvig

Telefon: 9663 1200

Mail: teknik@lemvig.dk

J.nr.: 09.17.18P19-0066

S.nr.: 95290

B.nr.: 700553

Ref.: SIBN

Dir.tlf.: 9663 1112

Miljøgodkendelse,

Version 1,

Q-gruppen 4/9-2012

Tillægsgodkendelse af Musholm

CVR-nr. 19 93 84 33

P-nr. 1.004.062.843

på adressen
Råbjergvej 7
7620 Lemvig

matrikel nr. 22a, Præstegården, Vandborg

Godkendelse af   den 28. oktober 2013
Annoncedato   den 6. november 2013

Indholdsfortegnelse

Datablad	3
Resumé og samlet vurdering	4
1.1. Afgørelse	6
1.2. Vilkår for tillægsgodkendelse	6
1.3. Vilkår	7
1.4. Offentlighed og høring	8
1.5. Ikke teknisk resumé	10
1.6. Klagevejledning	12
2. Generelle forhold	14
2.1. Meddelelsespligt - anlæg, arealer, ejerforhold	14
2.2. Retsbeskyttelse	14
2.3. Revurdering af miljøgodkendelsen	14
3. Anlægget	16
3.1. Dyrehold og management	16
3.2. Lokalisering	20
3.2.1. Faste afstandskrav	20
3.2.2. Landskab og planforhold	22
3.3. Energi- og vandforbrug	22
3.3.1. Energiforbrug	22
3.3.2. Vandforbrug	23
3.4. Gener	24
3.4.1. Lugt	24
3.4.2. Støj	25
3.4.3. Lys	25
3.4.4. Fluer og skadedyr	25
3.4.5. Støv	26
3.4.6. Transport	26
3.5. Forurening	27
3.5.1. Spildevand	27
3.5.2. Husdyrgødning og foder	27
3.5.3. Affald og miljøfarlige stoffer	29
3.5.4. Ammoniaktab - generelt	29
3.5.5. Ammoniakupåvirkning af natur	30
4. Påvirkning fra arealerne	32
4.1. De generelle beskyttelsesniveauer	32
4.2. Naturvurdering	33
4.3. Habitatvurdering	34
4.3.1. Nitrat til overfladevand	34
4.3.2. Fosfor til overfladevand	37
5. Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV-arter)	39
6. Alternative løsninger og 0-alternativet	43
7. Husdyrbrugets ophør	43
8. Egenkontrol og dokumentation	43
9. Indkomne høringssvar	45
<i>Bilag</i>	46

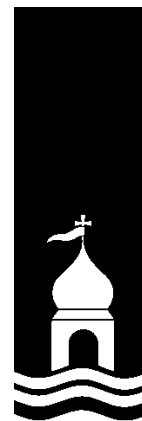

Datablad

Ansøger	I/S Lind Råbjergvej 7 7620 Lemvig
	Tlf.: 97 83 63 14 Mail: oborup@live.dk
Bedriftens adresse	Råbjergvej 7, 7620 Lemvig
Matrikelnumre	22a, Præstegården, Vandborg 15b, Den Østlige Del, Dybe, 28k, Præstegården, Vandborg
Virksomhedens art	Økologisk malkekvæg
Ejer	I/S Lind v/Mads Jørn Lind og Niels Christian Lind
CVR-nummer	19 93 84 33
CHR-nummer	55949
P-nummer	1.004.062.843
Kontaktperson	Niels Christian Lind Mobil: 51 74 09 99
Tilsynsmyndighed	Lemvig Kommune

Resumé og samlet vurdering

Dette tillæg til miljøgodkendelse er opdelt i to hovedafsnit.

Første del udgøres af afgørelsen om tillægsgodkendelse med vilkår, offentligheds- og høringsfaser, ikke teknisk resume og klagevejledning.

Tillægget til miljøgodkendelsen meddeles jævnfør § 12, stk. 3 i LOV nr. 1486 af 4. december 2009, Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, herefter også kaldet Husdyrloven.

Anden del er den miljøtekniske beskrivelse og vurdering. Her er den søgte driftsudvidelse nærmere beskrevet, og der er redegjort for den påvirkning, som det samlede husdyrbrug og udvidelsen forventes at have på omgivelserne.

Denne afgørelse godkender, at kvægholdet på Råbjergvej 7, 7620 Lemvig udvides til 320 årskøer med opdræt, samt 3 får.

Det godkendes, at der etableres en ny velfærdsafdeling til goldkøer og kælvekvier, ny møddingsplads og udvidelse af plads til kalvehytter.

Projektet indebærer at en gammel ungdyrstald og gyllebeholder nedrives.

Ved fuld produktion afsættes 152 DE til Lemvig Biogas og den øvrige husdyrgødning smængde udbringes på bedriftens cirka 345 ha harmoniarealer.

Udledningen af nitrat og fosfor til overfladevand og anvendelsen af bedste tilgængelige teknik er vurderet jævnfør Miljøstyrelsens vejledninger.

Det søgte projekt medfører ikke væsentlige ændrede gener for de omkringboende. Projektet vurderes ikke at medføre væsentlig virkning på miljøet.

Lemvig Kommunes vurderinger er uddybet i den miljøtekniske beskrivelse.

Tillægsgodkendelse med vilkår

1.1. Afgørelse

Lemvig Kommune godkender det søgte projekt.

Lemvig Kommune dispenserer jf. Husdyrlovens § 9, stk. 3 for afstandskrav til stuehus.

Det er en grundlæggende forudsætning for godkendelsen, at projektet og den fremtidige drift udføres som beskrevet i ansøgningsmaterialet, og i overensstemmelse med tillæggets vilkår.

Lemvig Kommune vurderer, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbrugets anlæg og arealer, samt at husdyrbruget anvender den bedste tilgængelige teknik. Endvidere vurderer Lemvig Kommune, at husdyrbruget med dette tillæg kan drives uden væsentlige påvirkninger af miljøet, såfremt vilkårene i denne miljøgodkendelse overholdes.

Lemvig Kommune vurderer, at projektet opfylder habitatdirektivets krav om beskyttelse af internationale beskyttelsesområder.

Grundlaget for Lemvig Kommunes vurderinger af projektet fremgår af den miljøtekniske beskrivelse.

På Lemvig Kommunes vegne den 28. oktober 2013.

Simon Bach Nielsen
miljømedarbejder

1.2. Vilkår for tillægsgodkendelse

Tillægsgodkendelsen indeholder konkrete vilkår for husdyrbrugets drift. Vilkårene skal medvirke til at sikre

- at husdyrbrugets drift sker i overensstemmelse med ansøgningsmaterialet samt den miljøtekniske beskrivelse og vurdering
- at yderligere miljøkrav, fastsat på grundlag af kommunens vurdering af ansøgningen, overholdes

Der er stillet en række vilkår til husdyrbrugets drift, indretning og egenkontrol i ejendommens miljøgodkendelse. Disse vilkår gælder fortsat for husdyrbruget, med mindre andet fremgår af dette tillæg.

1.3. Vilkår

Tillæg til miljøgodkendelse af Råbjergvej 7, 7620 Lemvig, meddeles på følgende vilkår:

1. Tidsfrist

Tillægsgodkendelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet senest 2 år efter at afgørelsen er meddelt. Tillægsgodkendelsen anses for udnyttet ved iværksættelse af bygge- og anlægsarbejder

2. Produktionens omfang

Husdyrbruget godkendes til en maksimal årsproduktion på

Dyretype	Antal årsdyr/ producerede dyr	Alder/ vægt/ mælkeydelse	Antal DE ¹
Malkekøer, tung race	320		429,45
Småkalve	64	0 - 4 mdr.	16,22
Tyrekalve	160	40 - 60 kg	2,09
Kvieopdræt	15	26 - 27 mdr.	10,02
Får	3		0,43
I alt			458,21

¹Dyreenheder er beregnet jf. Bekendtgørelse nr. 915 af 27. juni 2013 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage, m.v., Bilag 1, afsnit F.

3. Indretning og drift af staldsystem i ny stald

Den nye stald skal udføres som sengebåsestald med spalter, skraber og linespil, jævnfør Miljøstyrelsens Teknologiblade om skraber i gangarealer og gyllekanaler.

Spalteskraberen skal indstilles til at skrabe gangarealet ved forbordet hver anden time og øvrige gangarealer skal skrubes minimum hver fjerde time. I den periode, hvor dyreholdet er på græs, og stalden stor tom, skal der dog blot skrubes en gang inden dyrene igen kommer på stald.

Skraberen skal vedligeholdes i overensstemmelse med producentens vejledning. Vejledningen skal opbevares på husdyrbruget.

Linespil med skraber skal installeres i langsgående og tværgående kanaler.

Der skal hver dag foretages skrabninger af kanalerne (langsgående og tværgående) hver ottende time.

Skraberen skal være forsynet med timer.

Skraberen skal vedligeholdes i overensstemmelse med producentens vejledning. Vejledningen skal opbevares på husdyrbruget.

4. Energikonsulent

Husdyrbruget skal have besøg af en energikonsulent, og på baggrund af den derved udarbejdede rapport skal der laves en handleplan for bedriften. Handleplanen skal sendes til Lemvig Kommune senest 1 år efter afgørelsestidspunktet.

1.4. Offentlighed og høring

Høring af ansøger

Forslag til tillægsgodkendelse har været sendt i 2 ugers høring hos ansøger og ansøgers rådgiver.

Høring af andre interessenter

Herefter er forslaget tilrettet ansøger og rådgivers bemærkninger og sendt i 3 ugers høring hos naboer og interesseorganisationer.

Følgende har modtaget forslaget i 3 ugers høring:

- Råbjergvej 8, 7620 Lemvig
- Houdamvej 16, 7620 Lemvig
- Houdamvej 20, 7620 Lemvig
- Stockholmvej 1, 7620 Lemvig
- Stockholmvej 5, 7620 Lemvig
- Knakkervej 33B, 7620 Lemvig
- Danmarks Naturfredningsforening, Lemvig v. Jens Johan Brogaard, br@lemvig-gym.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, dnlemvig-sager@dn.dk
- Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N, husdyr@ecocouncil.dk.

Offentliggørelse

Tillægsgodkendelsen offentliggøres på Lemvig Kommunes hjemmeside onsdag den 6. november 2013, samt ved annonce-

ring i Lokalavisen i Lemvig. Følgende har fået meddelelse om den udarbejdede godkendelse:

- Råbjergvej 7, 7620 Lemvig
- Alice Nielsen, Lemvigegnens Landboforening, an@lemvig-landbo.dk
- Embedslægeinstitutionen Midtjylland, Sundhedsstyrelsen, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg, midt@sst.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, dnlemvig-sager@dn.dk
- Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/Jens Johan Brogaard, Torsvej 111, 7620 Lemvig, BR@lemviggygym.dk
- Dansk Ornitologisk Forening – Vestjylland, lemvig@dof.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V, natur@dof.dk
- Friluftsrådet, v. Allan Kjær Villesen, Højbovej 9, 7620 Lemvig, akv@tdcadsl.dk
- Friluftsrådet, Scandiagade 12, 2450 København SV, fr@friluftsradet.dk
- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd Reventlowsgade 14, 1651 København V, ae@aeraadet.dk
- Dansk Botanisk Forening, Jyllandskredsen, att. Signe Normand, Aarhus University, Ny Munkegade 114, DK-8000 Aarhus C, dbf.oestjylland@gmail.com
- Danmarks Sportsfiskerforbunds Miljøkoordinator, Erik Schou Nielsen, Rosenvej 18, 8240 Risskov, enie@aabc.dk
- Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, Taulov, 7000 Fredericia, mail@dkfisk.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Vormstrupvej 2, 7540 Haderup, nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Dansk Fritidsfiskerforbund, Arne Rusbjerg, Engvej 42 7490 Aulum, teamstr@gmail.com
- Aktive Fritidsfiskere i Danmark v. Leif Søndergård, Søvejen 6, 7860 Spøttrup, afid@aktivefritidsfiskere.dk
- Forbrugerrådet, Fiolstræde 17,3, Postboks 2188, 1017 København K, fbr@fbr.dk
- Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N, husdyr@ecocouncil.dk

Denne afgørelse kan indbringes for domstolene indtil 6 måneder efter den dato, hvor afgørelsen bliver meddelt, jf. miljøbeskyttelseslovens § 101.

Afgørelsen er meddelt i henhold til § 12, stk. 3 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 1486 af 4. december 2009.

1.5. Ikke teknisk resumé

I/S Lind har via Alice Nielsen, Lemvigegnens Landboforening, søgt om tillægsgodkendelse af den økologiske malkekvægsbesætning på Råbjergvej 7, 7620 Lemvig:

I/S Lind ønsker at opnå godkendelse til udvidelse af deres økologiske kvægsbesætning fra 260 stk. malkekøer, 9 kvier (27-28 mdr.), 27 småkalve (0-3 mdr.) og 130 tyrekalve (40-55 kg.) (361,90 DE) til 320 malkekøer inkl. opdræt, samt tre får, svarende til 458,21 DE.

For at få plads til de ekstra dyr bygges der en ny velfærdsafdeling hvor goldkøer og kælvekvier placeres samt syge- og kælvningsbokse. Den gamle ungdyrstald fjernes for at få plads til velfærdstilbygningen. I forbindelse med byggeriet udvides pladsen til kalvehytter hvor tyrekalve og småkalve er opstaldet. Gyllebeholderen fjernes og der etableres en ny møddingsplads.

Projektet er skitseret på situationsplan (Bilag 2).

Husdyrholdets størrelse er efter tillægget over 250 DE og er derfor omfattet af § 12 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Når ovennævnte udvidelse er gennemført, vil det samlede dyrehold på ejendommen bestå af 320 malkekøer, 64 småkalve (0-4 mdr.), 160 tyrekalve fra ca. 40-60 kg og 15 kælvekvier (26-27 mdr.) alle af stor race, samt tre får, i alt 458,21 DE.

Der ejes og forpagtes cirka 345 ha udbringningsarealer til bedriften.

Køerne er på græs om dagen i sommerhalvåret og kvierne er på græs døgnet rundt fra ca. 1. maj til 1. november.

Det forventes at etablering af tilbygningen påbegynder så snart miljøgodkendelsen er givet. Det påtænkes at udvidelsen skal ske med eget opdræt over den kommende periode.

Arealer

I bedriftens markplan drives der 345,30 ha (ejet og forpagtet) foruden et enkelt afgræsningsareal, 99 % af arealerne ligger udenfor nitratklasse. Da bedriften er økologisk, tilføres der maks. 140 kg N/ha/år.

Ammoniak og BAT

I www.husdyrgodkendelse.dk er der beregnet en samlet ammoniakemission fra anlægget på 2747,07 kg N/år, heraf er meremissionen fra anlægget på 554,32 kg N/år. Det vejledende BAT niveau er beregnet af ansøger til 2709,90 kg N/år. Lemvig Kommune har beregnet BAT-niveauet til 2.720,81 kg N/år, differencen består i forskel på afrunding.

For at reducere ammoniakemissionen fra anlægget er der indsat spalteskraber i den eksisterende kostald og i tilbygningen, derudover etableres der linespil i tilbygningen. Tilbygningen etableres jævnfør Miljøstyrelsens Teknologiblade som spaltegulve med skraber, og det vurderes heraf, at tilbygningen etableres ved brug af den bedste tilgængelige teknik.

Det fastsatte beskyttelsesniveau for ammoniakfølsom natur angivet i bilag 3 er overholdt. Ca. 460 m nord for ejendommen er der en § 3 beskyttet mose/sø og ca. 1300 m vest for ejendommen er der en § 7-beskyttet overdrev.

På nærmeste § 7-overdrev er beregnet en totaldeposition på 0,1 kg N/ha/år og på § 3-arealet mod nord en merdeposition på 0,1 kg N/ha/år.

Nitratudvaskning og overfladevand

99 % af arealer ligger udenfor nitratklasse, hvilket umiddelbart medfører at reduktionsprocenten er på 99,97 %. Den maksimale tilladte nitratudvaskning er 55,4 kg N/ha og i ansøgte produktion er udvaskningen 35,5 kg N/ha.

Grundvand

39,32 ha ligger i nitratfølsomme indvindingsområder. Beregninger viser at N-udvaskningen i ansøgt drift er udvaskningen på mellem 27-31 mg nitrat pr. liter vand der forlader rodzonen. Da Farm-N medregner handelsgødning i nudrift er det ikke muligt på baggrund af ansøgningsystemet at beregne hvor stor udvaskningen reelt er i nudrift. Beskyttelsesniveauet mht. udledning af nitrat til grundvandet er overholdt i den ansøgte produktion.

Fosfor

Med den ansøgte udvidelse vil summen af fosfor fra husdyrgødningen udbragt på markerne blive på 7148,7 kg P. Det giver en gennemsnitlig tilførsel af fosfor på 20,7 kg fosfor per hektar. Referencesædskiftet frafører 22,9 kg fosfor per hektar, så der er et gennemsnitligt underskud på 2,2 kg fosfor per hektar. I flg. Beregninger foretaget i ansøgningsystemet er beskyttelsesniveauet angivet i bilag 3, i forhold til fosfor overholdt.

Lugt

Husdyrbruget er placeret i landzone med ca. 333 meter mod nord til nærmeste nabobeboelser uden landbrugspligt (Houdamvej 16) Ca. 2700 meter nordøst for ejendommens staldanlæg ligger nærmeste byzone, Tørringhuse, og ca. 1150

m nordvest for staldanlægget ligger nærmeste samlede bebyggelse (Vandborg). Det fremgår af lugtberegningerne, at anlægget fint lever op til de generelle lugtkrav.

1.6. Klagevejledning

Afgørelsen er truffet i medfør af § 12, stk. 3 i LBK om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug, nr. 1486 af 4. december 2009. Afgørelsen kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet i henhold til Kapitel 7 i Husdyrloven af følgende;

- Ejer af Råbjergvej 7, 7620 Lemvig
- Miljøministeren
- Enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald.

Desuden kan følgende have klageadgang: Sundhedsstyrelsen, Danmarks Fiskeriforening, Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Forbrugerrådet og en række lokale og landsdækkende foreninger og organisationer. Det fremgår af Husdyrlovens kapitel 7, hvilke betingelser, der skal være opfyldt, for at ovennævnte har klageadgang.

En eventuel klage skal være skriftlig, stiles til Natur- og Miljøklagenævnet og sendes til Lemvig Kommune.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at klager indbetaler et gebyr til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagegebyret er fastsat til 500 kr.

Klager modtager en opkrævning på gebyret fra Natur- og Miljøklagenævnet, når nævnet har modtaget klagen fra Lemvig Kommune. Klager skal benytte denne opkrævning ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside, www.nmkn.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis

- 1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
- 2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
- 3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for at efterkomme afgørelsen som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Klagen skal være Lemvig Kommune i hænde senest 4 uger fra afgørelsens offentlige annoncering. Umiddelbart efter klagefristens udløb videresender kommunalbestyrelsen klagen til Natur- og Miljøklagenævnet ledsaget af det materiale, der er indgået i sagens behandling.

Hvis afgørelsen påklages får ansøger besked. Klage over en afgørelse efter § 12, stk. 3 har ikke opsættende virkning med mindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet jf. § 81 i Husdyrloven.

Klagefristen udløber onsdag den 4. december 2013 ved kontortids ophør.

2. Generelle forhold

2.1. Meddelelesespligt - anlæg, arealer, ejerforhold

Udskiftning af arealer og overførselsaftaler skal anmeldes til kommunen. Udskiftning af arealer inden for samme kategori (ejede/forpagtede og tredjemands arealer) kan ske uden tillægsgodkendelse såfremt kommunen vurderer, at de nye arealer ikke er mere sårbare, jf. § 15 i bekendtgørelsen om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug.

Ændringer i ejerforhold på det godkendte husdyrbrug skal anmeldes til kommunen.

2.2. Retsbeskyttelse

Ifølge § 40 stk. 1 i Husdyrloven må tilsynsmyndigheden ikke meddele påbud eller forbud efter § 39 før der er forløbet 8 år efter meddelelsen af en godkendelse eller tillæg.

Tilsynsmyndigheden skal dog tage godkendelsen eller tillægget op til revurdering og om nødvendigt meddele påbud eller forbud efter § 39, hvis

- der er fremkommet nye oplysninger om forureningens skadelige virkning,
- forureningen medfører miljømæssige skadevirkninger, der ikke kunne forudses ved godkendelsens meddelelse,
- forureningen i øvrigt går ud over det, som blev lagt til grund ved godkendelsens meddelelse,
- væsentlige ændringer i den bedste tilgængelige teknik skaber mulighed for en betydelig nedbringelse af emissionerne, uden at det medfører uforholdsmæssigt store omkostninger,
- det af hensyn til driftssikkerheden i forbindelse med processen eller aktiviteten er påkrævet, at der anvendes andre teknikker.

2.3. Revurdering af miljøgodkendelsen

Dette tillæg til miljøgodkendelsen skal regelmæssigt og mindst hvert 10. år, tages op til revurdering, jf. § 17 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug. Den første regelmæssige vurdering skal dog foretages, når der er forløbet 8 år.

Det er planlagt at foretage den første revurdering af dette tillæg i 2021.

Miljøteknisk beskrivelse

---

3. Anlægget

3.1. Dyrehold og management

Ansøgers beskrivelse

Det oprindelige husdyrhold på ejendommen var på 165 malkekøer med opdræt svarende til 294,05 DE. Det godkendte dyrehold er på 260 malkekøer med opdræt svarende til 360 DE. I tillægget ansøges der om et godkendt dyrehold på 320 malkekøer med opdræt svarende til 458,21 DE.

TABEL 1 OVERSIGT OVER UDVIKLINGEN I DYREHOLDET

	Før 2010	Godkendelse 2010	Tillæg 2013
Malkekøer	165	260	320
Kvier (6 mdr. til kælvning)	126		
Kvier (27-28 mdr.)		9	
Kvier (26-27 mdr.)			15
Småkalve (0-6 mdr.)	34		
Småkalve (0-3 mdr.)		27	
Småkalve (0-4 mdr.)			64
Tyrekalve (40 -55/60 kg)		130	160
Får	3	3	3
Heste	2	2	
Antal DE	294,05	360,3	458,21

Køerne er på græs i dagtimerne i sommerhalvåret og kvierne i døgndrift i 6 måneder årligt. Når småkalvene er ca. 4 mdr. flyttes de til ejendommen på Brændgårdvej 24, når de når 10 -12 mdr. flyttes de videre til Stampvej 24 hvor de bliver indtil ca. 8 uger før kælvning. På Råbjergvej bygges der en ny velfærdsafdeling til bl.a. kælvekvier, goldkøer, kælvnings - og sygebokse. Til små - og tyrekalvene udvides den eksisterende udendørs plads og der opstilles hytter. Forholdet mellem tyrekalve og småkalve vil måske variere lidt, da ansøger forsøger sig med kønssorteret sæd til inseminering. I nedenstående tabel er der en oversigt over antallet af dyr, placering og staldsystem i ansøgt produktion.

Stald nr. og afsnit	Dyretype og staldsystem	Vægt/alder	Antal dyr	DE
"Skur"	Får		3	0,43
Kostald	Malkekøer – Sengestald m. spalter	9.403 kg EKM (norm)	270	362,35
Småkalve	Småkalve – dybstrøelse	0 – 4 mdr.	64	16,22
	Tyrekalve – dybstrøelse	40 – 60 kg	160	2,09
Velfærdsafdeling	Malkekøer – dybstrøelse	9.403 kg EKM (norm)	20	26,84
	Malkekøer – Sengestald med spalter og linespil	9.403 kg EKM (norm)	30	40,26
	Kvier – Sengestald med spalter og linespil	26 – 27 mdr.	15	10,02
Total				458,21

Kalvene fra 0-4 måneder og tyrekalvene går på dybstrøelse i hytter på kalvepladsen. I velfærdsafdelingen er de højdrægtige kvier opstaldet i sengestald med spalter og linespil sammen med nogle af goldkøerne. Desuden er der en dybstrøelsesafdeling med plads til 20 køer, denne afdeling bruges til kælvnings – syge og velfærdsbokse. Resten af køerne er opstaldet i den eksisterende kostald som er en sengestald med spalter. På alle spaltearealer er der indsat skraber.

Dybstrøelse fra småkalve flyttes til møddingsplads ca. en gang om ugen og dybstrøelsen fra kvierne/goldkøerne skiftes ved kælvning. Der vil fortsat være behov for markstakke.

Gyllen fra tilbygningen skubbes ind i kanalerne i den eksisterende stald og pumpes derfra til eksisterende fortank. Fra kalve- og møddingspladsen er der afløb til fortanken for enden af staldgavlen. Gyllen afhentes med vogn direkte fra fortanken og fragtes til ansøgers gyllebeholdere på andre matrikler/ejendomme.

Staldindretning

Den eksisterende kostald er en sengestald med spalter og rundskyl, der er indsat skraber på spalterne, effekten i ammoniakreduktion er vurderet til min. 25 %. I ansøgt drift vil stalden blive brugt til malkekøer.

Småkalve og tyrekalvene placeres på den udvidede kalveplads. De opstaldes i hytter med dybstrøelse.

Tilbygningen etableres hvor den gamle ungdyrstald lå og dermed i sammenhæng med den eksisterende bygningsmasse. Der etableres en afdeling som sengestalde med spalter og linespil, den ammoniakreducerende effekt er vurderet til min 33 %. I tilbygningen er der desuden et velfærdsområde med dybstrøelse.

Management (uddrag af ansøgers beskrivelse)

Medarbejdere

På bedriften er ejerfamilien og to medarbejdere. De indgår i et team og sparrer fagligt med hinanden. Medarbejdere og ansøger opdateres med relevant faglig viden fra fx nyhedsbreve. Medarbejderne er opmærksomme på de vilkår som er stillet i miljøgodkendelsen.

Markplan

Ansøger får hvert år lavet en markplan i samarbejde med en rådgiver, sædskiftet og hensigtsmæssig placering af efterafgrøder diskuteres.

Gødningsplan/regnskab

Ansøger får hvert år lavet et gødningsregnskab, hvoraf produktionen på ejendommen fremgår sammen med mængden af udbragt husdyrgødning.

Handelsgødning

Der anvendes ikke handelsgødning på ejendommen.

Markkemi

Der anvendes ikke pesticider på ejendommen.

Medicin

Dyrlægen behandler kørerne, ved tilfælde af sygdom hos kalvene kan ansøger selv behandle efter aftale med dyrlægen.

Arbejdsplan

Driftslederen laver dagligt en arbejdsplan over opgaver. Der er faste rutiner som medarbejderne udfører og resten af opgaverne fordeles blandt medarbejderne.

Dyrevelfærd

Dagligt opsyn med dyr

Beredskabsplan (separat dokument).

Beredskabsplanen er under udarbejdelse og medarbejdere vil kende indholdet og hvor den findes på ejendommen. Arbejdsopgaver fordels hver dag ved et morgenmøde.

Reparation og vedligeholdelses programmer

Foderanlæg efterses efter behov. Montør tilkaldes efter behov, der er en årlig fast service af anlægget.

Gylleanlæg/pumper efterses løbende og ved brug.

Drikkekar bliver rutinemæssigt rengjort.

Malkerobotter serviceres her 3. -4. mdr.

Planlægning af aktiviteter

Udbringning af husdyrgødning – sker i henhold til "husdyrgødningsbekendtgørelsen" og "Godt Landmandsskab". Udbringningen sker på tidspunkter hvor udnyttelsen er god.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Den beskrevne driftspraksis og indretning på staldanlægget følger i det væsentlige, hvad der kan betegnes som branchenormer for økologiske kvægbesætninger.

BAT

Miljøstyrelsen har udarbejdet vejledende BAT-standardvilkår for en del dyretyper, herunder malkekvæg i gylleproducerende systemer. Beregningen for Musholm viser, at ammoniakemissionen fra anlægget er 2.747 kg N/år og 26 kg højere end det vejledende BAT-niveau, som Lemvig Kommune har beregnet til 2.721 kg N/år.

De enkelte staldsystemer på ejendommen vurderes dog at leve op til BAT, og årsagen til, at BAT-niveauet ikke er fuldstændigt opfyldt skyldes, at komposteret dybstrøelse fra sengebåsene køres i markstak. I det digitale ansøgningssystem vil ammoniakemissionen fra en markstak være højere, end et overdækket oplag på en møddingsplads.

Jævnfør reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsens kapitel 5 skal en markstak være overdækket og tørstofindholdet i komposteret dybstrøelse skal være minimum 30 %. En markstak må ikke placeres samme sted inden for en periode på fem år.

En markstak skal overholde afstandskravene i Husdyrlovens § 8. Driftsherren skal føre årlige optegnelser over markstakkene, herunder også oplysninger om oplagingsperiode og placering.

Ved at overholde husdyrgødningsbekendtgørelsens kapitel 5 vurderes det, at emissionen fra en markstak i dette tilfælde ikke vil medføre en væsentlig ændret ammoniakfordampning, set i forhold til et tilsvarende oplag på en møddingsplads.

Det bemærkes desuden, at økologiske kvægbesætninger ikke har samme tekniske muligheder for ammoniakreduktion som konventionelle kvægbrug, da en række teknologier, eksempelvis gylleforsuring og kemisk luftrensning er i strid med økologireglerne.

Det vurderes på den baggrund, at de valgte staldsystemer og staldindretningen i projektet lever op til BAT.

Management og egenkontrol som beskrevet af ansøger vurderes at leve op til BAT.

3.2. Lokalisering

3.2.1. Faste afstandskrav

Ansøgers beskrivelse

Husdyrbruget er placeret i landzone med ca. 333 meter til nærmeste nabobeboelser uden landbrugspligt (Houdamvej 16). 140 m nord for ejendommen (Råbjergvej 8) er nærmeste nabo med landbrugspligt. Ca. 2700 meter nordøst for ejendommens staldanlæg ligger nærmeste byzone, Tørringhuse, og ca. 1150 m nordvest for staldanlægget ligger nærmeste samlede bebyggelse (Vandborg).

Desuden skal der redegøres for afstand fra nyetableringer til ikke-almene og almene vandforsyningsanlæg, vandløb, vej, levnedsmiddelvirksomhed, beboelse, naboskel og nabobeboelse, se oversigtskortet bilag 1. Alle afstande er målt fra tilbygningen.

Afstandskrav og opmålinger til:

Ikke-almene vandforsyningsanlæg (25 m). En privat drikkevandsboring er placeret ca. 777 m nordøst syd for den planlagte tilbygning.

Almene vandforsyningsanlæg (50 m). Nærmeste anlæg er Vandborg Kirkeby Vandværk, 1,1 km mod nordvest

Vandløb (herunder dræn) og søer (15 m). Nærmeste beskyttede sø ligger umiddelbart nord for ejendommen ca. 570 m fra tilbygningen. Tagvand/overfladevand fra ejendommen passerer igennem denne sø. Nærmeste beskyttede vandløb ligger ca. 1420 m nordøst for den planlagte tilbygning. Arealet ved tilbygningen er ikke drænet, da der har været en bygning før.

Offentlig vej og privat fællesvej (15 m). Afstanden fra den planlagte tilbygning til offentlig vej er ca. 70 m.

Levnedsvirksomhed (25 m). Der er registreret levnedsmiddelvirksomhed.

Beboelse på samme ejendom (15 m). Afstanden til ejendommens beboelse er ca. 10 meter fra den planlagte tilbygning, i nudrift er afstanden ca. 5 m. Ansøger har valgt at forkorte bygningen for at skabe mere plads. Det er dog ikke muligt at reducere bygningens længde yderligere da der så ikke vil være plads nok til dyrene. Bredden øges med ca. 8 meter for at opnå det ønskede areal. Logistisk set er det ikke muligt at placere bygningen andre steder på ejendommen. Der ansøges hermed om dispensation mht. afstandskrav til stuehus på ejendommen.

Naboskel (30 m). Nærmeste naboskel ligger ca. 70 m nord for tilbygningen

Nabobeboelse (50 m). Afstand til nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt (Houdamvej 16) er ca. 330 m nord for den planlagte tilbygning.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Lemvig Kommune vurderer, at det søgte byggeri af stald, møddingsplads og plads til kalvehytter er erhvervsmæssigt nødvendigt for bedriften. Lemvig Kommune konstaterer, at nybyggeriet ligger i tilknytning til det eksisterende anlæg på ejendommen.

Lemvig Kommune har opmålt afstande fra nærmeste stald eller nærmeste hjørne af projekterede tilbygninger, jf. afstandskravene i Husdyrlovens §§ 6 og 8.

Table 1: Generelle afstandskrav

Afstand til	Afstand målt (Ca.)	Afstandskrav jf. Husdyrgodkendelsesloven
Nærmeste beboelse (Råbjergvej 8)	124 m	50 m
Nærmeste byzone, sommerhusområde eller lokalplanlagt område (Klinkby)	2.500 m	50 m
Ikke-almene vandforsyningsanlæg	750 m	25 m
Almene vandforsyningsanlæg (Vandborg Kirkeby Vandværk)	1.200 m	50 m
Vandløb (herunder dræn) og søer	250 m	15 m
Offentlig vej og privat fællesvej (Råbjergvej)	55 m	15 m
Levnedsvirksomhed	> 1.000 m	25 m
Naboskel	45 m	30 m
Beboelse på samme ejendom	9 m	15 m

Afstandskrav til stuehus er ikke overholdt. Ansøger har søgt dispensation for afstandskravet med begrundelse om, at byggeriet nødvendigvis må placeres som ansøgt og med den søgte størrelse. Dette gør, at afstandskravet overskrides.

Lemvig Kommune finder ikke anledning til at tilsidesætte ansøgers ønske om at bygge ind til 10 meter fra eksisterende stuehus, særligt med opmærksomhed på, at tidligere bygningsbeliggenhed er cirka 5 meter fra stuehuset.

Dispensationen meddeles jf. Husdyrlovens § 9, stk. 3.

3.2.2. Landskab og planforhold

Ansøgers beskrivelse

Grundplan for ejendommen:

Tilbygningen er ca. 800 m².

Kalvepladsen er ca. 870 m²

Møddingspladsen er ca. 310 m²

Nye bygninger:

Tilbygningen bygges i samme højde og materialer som den eksisterende kostald, ansøger tænker at den nederst meter af bygningen etableres med røde teglsten, herefter grå gardiner og gråt tag. Det endelige materiale er dog ikke fastlagt. Tilbygningen bliver lidt bredere en den nuværende bygning mens længden er 5 m kortere. Kalveplads og møddingsplads etableres i almindelige materialer efter almen praksis.

Landskabelige hensyn:

Det tilstræbes, at ejendommen fremstår pæn og velordnet for forbipasserende. Tilbygningen vil komme til at fremstå som en integreret del af den eksisterende stald, da den bygges i lignende materialer. Højden ændres der ikke ved. Da bygningerne erstatter en gammel bygning, vurderes det, at tilbygningen ikke vil vække opsigt i landskabet og at ejendommen vil fremstå som en helhed.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Lemvig Kommune konstaterer, at ejendommens staldanlæg og det søgte projekt ikke ligger inden for skovbyggelinje, fortidsminde-, sø- og å-beskyttelseslinje, strandbeskyttelseslinje, kystnærhedszone, klitfredede områder, eller kirkebyggelinje.

Lemvig Kommune konstaterer desuden, at ejendommens staldanlæg og det søgte projekt ligger uden for landskabelige interesseområder, områder med geologisk interesse, områder med særlig kulturhistorisk værdi, samt beskyttet natur.

På den baggrund vurderes det, at projektet ikke vil medføre en væsentlig landskabspåvirkning, i øvrigt også jævnfør ansøgers beskrivelse om at integrere det nye byggeri i det eksisterende staldanlæg.

3.3. Energi- og vandforbrug

3.3.1. Energiforbrug

Ansøgers beskrivelse

Energi:

Forbruget af el i 2012 var på ca. 238.500 kWh, det forventes at forbruget stiger med ca. 23 % til ca. 293.000 kWh. Elforbruget forventes at stige pga. øget brug af malkemaskinerne og i forbindelse med den nye tilbygning.

Forbruget af dieselolie er ca. 35.000 l i 2012 og dette forbrug forventes ikke at stige, da antallet af marker forbliver uændret.

Energibesparende foranstaltninger:

Det er etableret et varmegenvindingssystem, så varmen fra mælken bruges til opvarmning af stuehuset og til varmt vand.

Ansøger tjekker forbruget 6 gange årligt. På oversigterne kan tidligere forbrug aflæses og i tilfælde af uventede udsving i forbruget vil årsagen lokaliseret og evt. fejl bliver udbedret.

I forbindelse med den nye bygning vil der være fokus på at vælge energibesparende løsninger.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Det registrerede forbrug i 2012 og det forventede fremtidige energiforbrug på 293.000 kWh vurderes på baggrund af energiberegning ved regneark udviklet af Kurt Mortensen, EnergiMidt, at svare til det normale forbrug på bedrifter af den søgte størrelse.

Ved miljøgodkendelse i 2010 er ejendommen forpligtet til at få besøg af en energikonsulent og få udfærdiget en handleplan, som sendes til Lemvig Kommune senest 2 år efter afgørelsen om miljøgodkendelse.

Lemvig Kommune stiller i denne tillægsgodkendelse fornyet vilkår om at udarbejde en handleplan for energibesparende tiltag.

Vilkåret begrundes med, at energiforbruget i nudrift ikke indikerer, at der er særlige energibesparende foranstaltninger på ejendommen, at potentialet i energibesparelse endnu ikke er afklaret, samt at det især i nybyggeri er muligt at inddrage energibesparende tiltag.

3.3.2. Vandforbrug

Ansøgers beskrivelse

Vandforbrug:

I 2012 var forbruget af vand på ejendommen på 8858 m³, hvilket svarer meget godt til forventningerne i den oprindelige ansøgning. Ud fra normtallene forventes et forbrug af drikkevand på ca. 12.280 m³. Der anvendes ca. 930 m³ vaskevand til malketank og malkerobotter dette forventes at stige til ca. 1.240 m³. Drikkevandsspild forventes at være på ca. 180 m³. Vaske- og spildvand føres til gyllekanaler.

Ejendommen får vand fra Vandborg Kirkeby Vandværk og forbruget opgøres hvert kvartal.

Udsving i forbrug kan derfor konstateres og evt. fejl ændres.

Ansøger vil ved vedligehold og reovering af drikkekummer have fokus på at vælge systemer med mindst muligt vandspild.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Ved miljøgodkendelse i 2010 er ejendommen forpligtet til at drive og vedligeholde vandsystemet, således at unødigt spild undgås (vilkår 23).

På baggrund af, at vandforbruget er i overensstemmelse med det forventede, samt at der fortsat gælder et vilkår om hensigtsmæssig drift og vedligehold af vandinstallationerne på ejendommen, vurderes der ikke at være behov for supplerende vilkår om vandforbrug eller vandbesparende foranstaltninger.

3.4. Gener

3.4.1. Lugt

Ansøgers beskrivelse

Det er i Miljøstyrelsens ansøgningsystem beregnet hvilke afstande, der mindst skal være fra staldene til forskellige beboelsestyper, se tabellen nedenfor. Her ses også de målte afstande til den nærmeste beboelse indenfor hver type.

Områdetype	Afstandskrav [m]	Gennemsnitsafstand [m]
Byzone/sommerhusområde	291,82	Ca. 2.700
Samlet bebyggelse	197,49	Ca. 1.150
Enkelt bolig	88,74	Ca. 333

Lugtgenafstandene er beregnet for fuld besætning. Alle eksisterende og nye stalde indgår i beregningen.

Lugtens udbredelse i nærområde, afhænger bl.a. af antal og typer af husdyr og geografisk placering. Disse faktorer indgår i lugtberegningen. I beregningen af genafstanden indgår øvrige husdyrbrug inden for 300 m. Der er ikke andre husdyrbrug indenfor den afstand.

Husdyrbruget er placeret i landzone med ca. 333 meter mod nord til nærmeste nabobeboelser uden landbrugspligt (Houdamvej 16) Ca. 2700 meter nordøst for ejendommens staldanlæg ligger nærmeste byzone, Tørringhuse, og ca. 1150 m nordvest for staldanlægget ligger nærmeste samlede bebyg-

gelse (Vandborg). Det fremgår af lugtberegningerne, at anlægget fint lever op til de generelle lugtkrav.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Ejendommen er placeret i god afstand til naboer uden landbrugspligt og i det åbne land. Lugtgeneafstandene er overholdt med stor margen, og der er på den baggrund ikke grundlag for at stille nye særlige vilkår om lugtreduktion.

Det bemærkes dog, at husdyrbruget til enhver tid bør udvise godt landmandsskab og agere med størst muligt hensyn til det omgivende miljø.

Miljøgodkendelsen fra 2010 indeholder vilkår om at renholde ejendommen og dens omgivelser, så lugtgener begrænses.

3.4.2. Støj

Kommunens bemærkninger og vurdering

Ejendommens støjkilder og støjbidrag er beskrevet i miljøgodkendelse fra 2010.

Det søgte projekt vurderes ikke at medføre væsentlige ændringer i støjbidraget fra ejendommen, da der ikke etableres nye særligt støjende tekniske anlæg. Der er i den eksisterende miljøgodkendelse vilkår om støjgrænser.

3.4.3. Lys

Kommunens bemærkninger og vurdering

Ejendommens lyspåvirkning er beskrevet i miljøgodkendelse fra 2010.

Det søgte projekt forventes ikke at ændre i lyspåvirkningen af omgivelserne. Lys fra den eksisterende kostald forventes som følge af staldens størrelse, fortsat at være den primære lyskilde på ejendommen.

3.4.4. Fluer og skadedyr

Ansøgers beskrivelse

Der er fast aftale med skadedyrsfirma (Kiltin).

Kommunens bemærkninger og vurdering

Husdyrbrug er generelt forpligtet til at udføre fluebekæmpelse, jævnfør "Retningslinjer for fluebekæmpelse på gårde med husdyr i 2003", <http://www.dpil.dk/dpil2005/HTML/flueretn.htm>.

Husdyrbrug er generelt forpligtet til at udføre skadedyrsbekæmpelse, se nærmere på <http://www.dpil.dk/>.

Vilkår i den eksisterende godkendelse om opbevaring og håndtering af affald, som vilkår om god hygiejne vurderes i tilstrækkeligt omfang at sikre mod betydende tilhold af skadedyr.

Lemvig Kommune vurderer, at der ikke er væsentlig risiko for tilhold af fluer og skadedyr i et omfang, der kan genere omboende i væsentlig grad. Skulle der mod forventning opstå gener, kan kommunen påbyde husdyrbruget for egen regning af gennemføre foranstaltninger til at nedbringe gener.

3.4.5. Støv

Støvkilder er beskrevet i tidligere godkendelse. Der forventes ikke ændrede støvkilder eller forøgede støvgener som følge af projektet.

3.4.6. Transport

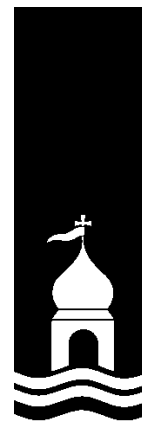
Ansøgers beskrivelse

I forbindelse med vil antallet af transporter til og fra ejendommen stige med ca. 10 %. Den største stigning vil ske i forbindelse med gylleudbringning og kørsel af ensilage. På de øvrige poster vil antallet ikke ændre sig væsentligt. De nedenstående antal af transporter er vejledende.

KØRSEL	Nudrift	Ansøgt drift
Gylle	265	296
Foder	24	24
Ensilage	300	369
Brændstof	10	10
Transport af opdræt	24	30
Afhentning af tyrekalve	12	12
Afhentning til slagteri	20	20
Afhentning af mælk	365	365
Afhentning af døde dyr	24	30
Affald	16	16
	1060	1172

Transporter til og fra ejendommen sker hovedsageligt i dagstimerne, pt. bliver mælken hentet først på natten.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Transportveje til og fra udbringningsarealer er uændrede, og der sker kun en begrænset forøgelse af antal af transporter.

Antallet og det forventede tidsrum for transporter vurderes ikke at ligge ud over, hvad der er almindeligt for husdyrbrug af den søgte størrelse.

3.5. Forurening

3.5.1. Spildevand

Ansøgers beskrivelse

Mængderne af spildevand/regnvand er følgende:

Vaskevand: ca. 1420 m³ som føres til gyllekanaler.

Tag: ca. 3894 m³ fra tag, som via lukket dræn føres til Hove Bæk og Gydesbæk.

Vand fra befæstede arealer: ca. 1603 m³ fra plansiloer, møddingsplads, vaskeplads og kalveplads som afledes til fortank.

Spildevand afledt til gyllebeholder:

Der afledes i alt 3023 m³ spildevand til gyllebeholderen, denne vandmængde er i indregnet i beregningen af opbevaringskapaciteten for husdyrgødning (Bilag 3).

Kommunens bemærkninger og vurdering

Afløbsforhold for overfladevand og spildevand er beskrevet i eksisterende godkendelse.

Mængden af overfladevand fra tagflader forøges kun minimalt ved det søgte projekt og det vurderes derfor, at der ikke er behov for selvstændig udledningstilladelse.

3.5.2. Husdyrgødning og foder

Ansøgers beskrivelse

Ved ansøgt produktion produceres der ifølge www.husdyrgodkendelse.dk den mængde husdyrgødning der er angivet i nedenstående tabel, husdyrgødning fra Stamphøjvej 24 og Brændgårdvej 24 indgår desuden i gødningsregnskabet. Ansøger afsætter ved fuld produktion 152 DE til Lemvig Biogas-anlæg, der er ikke andre gylleaftaler. På økologiske malkekvægsbesætninger må der udbringes op til 1,7 DE/ha der er imidlertid en branchenorm som sætter et loft på 140 kg N/ha. Bedriften råder over 345,47 ha og kan således udbringe 48.365,8 kg N, hvilket der er taget højde for i ansøgningen.

	Kg N	Kg P	DE – Kvæg
Kvæggylle	33.534,06	5112,33	340,51
Dybstrøelse	4.210,32	592,57	40,74
Afsat ved græsning	7610,41	1144,80	76,94
Dybstrøelse			
Brændgårdvej 24	3586,00	493,00	34,70
Kvæggylle			
Stamphøjvej 24	13841,00	2088,00	158,10
Totalt - produceret og modtaget	62.781,79	9430,7	650,99
Afsat til Lemvig Bio-gasanlæg	14.416,00	2.282,00	152,00
Totalt - udspredning	48.365,79	7.148,7	498,99

Ifølge den indsendte kapacitetserklæring (Bilag 3) er den årlig produktion af flydende gødning fra stalden på 7410 m³. Mængden af spildvand direkte i fortanken udgør ca. 3023 m³.

På kvægejendommen hvor dyrene er udegående, er kravet til opbevaringskapacitet på 7 mdr, svarende til 6085 m³. Kapaciteten på ejendommen er 7000 m³ i tankene eks. gyllekanaler og fortanke. En tank på 300 m³ fjernes i forbindelse med byggeriet. En oversigt over gyllebeholdere er vist i nedenstående tabel.

Anlæg	Årgang	Størrelse [m ³]
Mark ved Knakkervej 33b	1992	1.500
Brændgårdvej 24	1990	900
Stamphøjvej 24 (1)	1990	500
Stamphøjvej 24 (2)	2003	3000
Stamphøjvej 27	1990	600
Gåskærvej 17	-	500
Totalt ex. Kanaler og fortank		7000 m³

Småkalvene 0-4 måneder, tyrekalvene (40-60 kg) samt kvierne/køerne i aflastningsbokse går i dybstrøelse, der produceres årligt ca. 35 t. dybstrøelse. Dybstrøelsen fra kalvene og velfærdsafdelingen lægges på møddingspladsen. Dybstrøelse som er komposteret lægges til tider i markstak.

Ændringer i mængden af dybstrøelse, der køres direkte i marken, er ikke anvendt som et virkemiddel til reduktion af ammoniakfordampning i ansøgningen.

Ved fuld produktion modtages der ikke gødning udefra.

Foder

Antallet af køer på ejendommen stiger med ca. 23 % forbruget af foder vil stige tilsvarende.

Sammensætningen af foder ændres ikke ved udvidelsen. Der produceres desuden foder til bedriftens øvrige ejendomme. På bedriften produceres der i dag ca. 1.810.000 FE dette stiger til ca. 2.226.300 FE fordelt som afgræsning og ensilage. Forbruget af kraftfoder stiger fra 370 tons til ca. 455 tons. Forbruget af mineraler og kalvefoder stiger fra 6 tons til ca. 7 tons.

Ændringer af foderpraksis i forhold til normerne er ikke anvendt som virkemiddel til reduktion af ammoniakemission eller lignende.

Ensilagen bliver systematisk opgjort og analyseret.

Fodret indvejes og fodertildelingen tilpasses nøje de enkelte dyregrupper.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Det forøgede foderforbrug forventes ikke at give anledning til forøgede gener, da foderoplagspladser og fodringspraksis ikke udvides eller ændres i forbindelse med det søgte projekt.

3.5.3. Affald og miljøfarlige stoffer

Håndtering og bortskaffelse af affald er beskrevet i eksisterende godkendelse, og eksisterende godkendelse indeholder vilkår til affaldshåndtering. Der vurderes ikke at være behov for at skærpe eksisterende vilkår. Der forventes ikke væsentlige ændringer i affaldsfraktioner fra husdyrbruget som følge af udvidelsen.

3.5.4. Ammoniaktab – generelt

Ansøgers beskrivelse (uddrag)

Beregninger, der er foretaget ud fra beregningsmetoderne i hht. godkendelsesbekendtgørelsen, viser at fordampningen af ammoniak fra nudriften er 2192,75 kg N pr. år og i ansøgt produktion 2747,07 kg N pr. år.

Beregningerne foretaget i ansøgningskemaet i hg.dk, viser at det generelle ammoniakreduktionskrav, jf. bekendtgørelsens bilag 3, er overholdt med 275,37 kg kvælstof pr. år. For at nedbringe ammoniakfordampningen og leve op til BAT på ejendommen har ansøger valgt at indsætte skraber i den eksiste-

rende stald samt i tilbygningen. Derudover laves der linespil i kanalen i tilbygningen. Effekten af spalteskraber i den eksisterende stald er sat til 25 % ammoniak reduktion og effekten i tilbygningen hvor der både er spalter og linespil er sat til 33 %.

Der er ikke anvendt foderkorrektioner, dog overstiger græsmarksafgrøderne 25 % af totalrationen for malkekøer inkl. opdræt.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Det konstateres, at det generelle ammoniakkrav på 15 % er overholdt, samt at det vejledende BAT-niveau er overskredet med 26 kg, jævnfør kommunens vurdering i afsnit 3.1. Som anført, vurderes overskridelsen af det vejledende ABT-niveau at være begrænset, og da der i øvrigt anvendes den bedste tilgængelige teknologi i form af spalteskraber og linespil, anses projektet som helhed at leve op til BAT.

3.5.5. Ammoniakpåvirkning af natur

Ansøgers beskrivelse (uddrag)

Ca. 460 m nord for ejendommen er der en §3 beskyttet mose/sø og ca. 1300 m vest for ejendommen er der en §7 beskyttet overdrev.

Beregninger foretaget i hg.dk viser at merdepositionen til nærmeste § 7 natur (overdrev vest for ejendommen) er 0,0 kg N/ha og højeste total deposition er beregnet til 0,1 kg kvælstof pr. ha. Iflg. bilag 3 i "Bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug" er beskyttelsesniveauet til kategori 2 natur, dvs. § 7 natur uden for Natura 2000, en maksimal total deposition på 1,0 kg N/ha pr. år. Dette krav er i ansøgningen overholdt.

Beregninger foretaget til nærmeste § 3 natur (Kategori 3) viser at merdepositionen er 0,1 kg N/ha/år. Jf. bilag 3 er der som udgangspunkt krav om en maksimal merdeposition på 1,0 kg N/ha/år til kategori 3 natur, dette krav er i ansøgningen overholdt.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Der er ikke konstateret kategori 1-natur inden for 4 km af anlægget. Nærmeste kategori 2-natur ligger cirka 1,3 km nordvest for staldanlægget.

Den største totaldeposition på kategori 2-naturen er 0,1 kg N/ha/år. Dette opfylder Husdyrlovens beskyttelsesniveau på 1,0 kg N/ha/år. Med en afstand på mere end 4 km til kategori 1-natur, kan det umiddelbart afvises, at beskyttelsesniveauet til kategori 1-natur overskrides ved det søgte projekt.

Merdepositionen på det nærmeste kategori 3-natur, som er to moser cirka 480 meter nord for staldanlægget, er 0,1 kg N/ha/år. Dette opfylder Husdyrlovens afskæringskriterium på 1,0 kg N/ha/år.

Da afstanden er cirka 1,3 km til nærmeste kategori 2-natur, og mere end 4 km til nærmeste kategori 1-natur, vurderes almindelig landbrugsdrift på staldanlægget ikke at påvirke disse naturtyper.

Øvrige naturområder omfattet af § 3 i Naturbeskyttelsesloven
Nærmeste beskyttede natur er de to moser cirka 480 meter nord for staldanlægget.

Jævnfør Natur- og Miljøklagenævnets afgørelser, medfører en merdeposition på under 1 kg N/ha/år ikke i sig selv en tilstandsændring af beskyttet natur.

Der er registreret flere andre mindre søer og moser inden for 1.000 meter af staldanlægget. Ingen af disse er registreret som særligt ammoniakfølsomme.

Som følge af den beregnede mer- og totaldeposition til den nærmeste mose, vurderes der ikke at være risiko for en merdeposition på op til eller over 1 kg N/ha/år på de øvrige omkringliggende søer og moser.

Samlet set vurderer Lemvig Kommune, at det søgte projekt ikke medfører risiko for tilstandsændringer i natur, som er beskyttet af Naturbeskyttelseslovens § 3.

Kvælstof og fosfor kan tilføres naturområder via overfladeafstrømning i forbindelse med udbringning af husdyrgødning. Grøfter og dræn kan transportere væsentlige mængder næringsstoffer, især ved kraftige regnvejrshændelser umiddelbart efter udbringning af husdyrgødning.

Risikoen for direkte afstrømning kan reduceres ved at nedfælde flydende husdyrgødning, samt ved at etablere gødningsfrie bræmmer op til drængrøfter og nærliggende naturområder, herunder vandløb.

Transportvejen gennem nedgravede drænledninger er ikke i samme grad direkte, da vand og husdyrgødning først skal passere jordsøjlen ned til drænet. På sandet jord, hvor der typisk sker en hurtig nedsivning, er risikoen for en væsentlig afstrømning af næringsstoffer større, end på mere lerede jorder. Her er der til gengæld en risiko for, at drænene ikke kan aflede vand-

mængderne, og at der derfor sker overfladeafstrømning med erosion af jordpartikler til følge.

4. Påvirkning fra arealerne

4.1. De generelle beskyttelsesniveauer

Der er et samlet udbringningsareal (ejede og forpagtede arealer) til Råbjergvej 7 på cirka 345 ha. Arealerne er uændrede i forhold til miljøgodkendelse af ejendommen i 2010.

Jordbundstype

Alle marker er klassificeret som lerjord, JB5 - JB7.

Sædskifte

Det er i ansøgningen angivet, at arealerne drives med standard-sædskiftet K2.

Nitratklasser

0,17 ha ligger i Nitratklasse III, de resterende arealer ligger uden for nitratklasser. Der er tale om et økologisk jordbrug, hvor der ikke tilføres handelsgødning, hvilket i sig selv medfører, at udvaskningskravet i Nitratklasse III er overholdt. Udvasningen er, jævnfør ansøgningskema 53512, beregnet til 35,5 kg N/ha, og afskæringskriteriet er 55,4 kg N/ha.

Fosforklasser

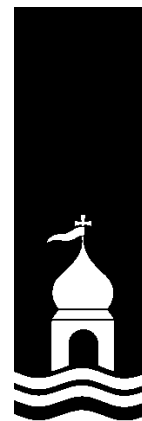
Udbringningsarealerne ligger i Fosforklasse 0 og I. Arealer i fosforklasse I er udpeget af Lemvig Kommune, da de ligger i oplandet til Ferring Sø, der er overbelastet med fosfor. Projektet indebærer et fosforunderskud pr. ha på bedriftsniveau på 2,2 kg P. Der er ikke anvendt særlige virkemidler til at imødegå fosforudvaskning. Beskyttelsesniveauet for fosfor, jævnfør Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, er overholdt.

Drikkevandsinteresser

Cirka 35 ha ligger i nitratfølsomt indvindingsområde (NFI).

Beskyttelsesniveauet for NFI i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 er overholdt. Nitratudvasningen til grundvand er, jævnfør ansøgningskema 53512, beregnet til mellem 27 og 31 mg nitrat/l nydannet grundvand.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Det fremgår af ansøgningen, at de generelle beskyttelsesniveauer for udvaskning af nitrat til overfladevand og grundvand, samt udvaskning af fosfor til overfladevand, er overholdt.

Da udvaskningsberegningerne er foretaget ud fra et referencesædskifte (og sædskiftet derfor ikke er brugt som virkemiddel) vurderes det, at der ikke er grundlag for at stille vilkår om anvendelse af et specifikt sædskifte.

Supplerende miljøregulering, som Randzonenovens krav om 10 meter randzone langs vandløb, forventes lokalt at give en forøget tilbageholdelse af næringsstoffer.

Før end den søgte arealdrift kan godkendes, skal der foretages en vurdering af udvaskningen i forhold til afskæringskriterierne for arealer som afvander til særligt sårbare Natura 2000-områder. Det skal således eftervises, at påvirkningen af nitrat og fosfor fra husdyrbruget ikke medfører risiko for skadevirkninger på Natura 2000-områder.

4.2. Naturvurdering

Afskæringskriterierne i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 omfatter ammoniakfordampning fra stald og lager. Fordampningen fra udbringningsarealer i forbindelse med udbringning af husdyrgødning er som udgangspunkt ikke reguleret af afskæringskriterierne i bilag 3.

Mark 40 grænser op til et særligt ammoniakfølsomt overdrev, omfattet af Husdyrlovens § 7. Overdrevet ligger ud til Nissum Bredning, der er Natura 2000-område. Overdrevet i sig selv er ikke en udpeget habitatnaturtype, og overdrevet ligger uden for Natura 2000-område. Lemvig Kommune har ikke kendskab til Bilag IV-arter i overdrevsområdet.

Mark 40 udgør 15,8 ha og grænser på en strækning på cirka 570 meter op til § 7-overdrevet.

Den bedste tilgængelige udbringningsteknik til reduktion af ammoniakfordampning er nedfældning eller udbringning af forsuret gylle. Forsuring er dog ikke tilladt på økologiske kvægbrug.

Udbringning af husdyrgødning kan på korte afstande medføre en væsentlig ammoniakdeposition. For kvæggylle kan der, jævnfør Miljøstyrelsens WIKI-vejledning, ske deposition af op til 1 kg N/ha inden for 20 meter af naturområdet ved almindelig slangeudlægning. Fast gødning kan medføre op til 1 kg N/ha i op til 100 meter fra naturområdet.

Jævnfør Husdyrgødningsbekendtgørelsens § 28, stk. 3, skal udbringning på sort jord og græsarealer (frøgræs er dog undtaget)

ske ved nedfældning eller en teknik med tilsvarende lav ammoniakfordampning.

Miljøstyrelsen udtaler i WIKI-vejledningen,
<http://www2.mst.dk/wiki/Husdyrvejledning.Ammoniak%20fra%20udbringning.ashx#Husdyrvejledning.Ammoniak+fra+udbringning+-+Vurdering+Kvaelstofdeposition+som+følge+af+udbringning+af+husdyrgødning+4>:

Hvis de nærliggende naturarealer ikke ligger indenfor et Natura 2000 område, eller indeholder yngle- rasteområder for bilag IV arter, vil det således i de fleste tilfælde ikke være nødvendigt at stille skærpede krav.

Natur- og Miljøklagenævnet finder ikke, at der i Husdyrloven er hjemmel til at stille vilkår om dyrknings-, gødnings- og sprøjtefrie bræmmer, med det formål at beskytte kvælstoffølsomme naturtyper mod ammoniakfordampning fra udbringning.

4.3. Habitatvurdering

Udbringningsarealerne er beliggende udenfor Natura 2000 område.

Udbringningsarealerne i projektet afvander til Natura-2000 områder nr. 65, Nissum Fjord og Natura 2000-område nr. 28, Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø. Desuden afvander en del arealer til Vesterhavet via Dybe Å-systemet uden for Natura 2000-område.

Natura 2000 område nr. 28 og 65 er beskrevet i bilag 10.

4.3.1. Nitrat til overfladevand

Miljøstyrelsen har med notatet Vejledende notat om afskæringskriterier for udvaskning af nitrat til overfladevande ved vurdering af ansøgninger efter husdyrgodkendelsesloven fra den 24. juni 2010, Supplement til den digitale husdyrvejledning om kommunernes opgørelse af dyretryk fra den 28. feb. 2011 med supplerende ændringer udarbejdet en vejledning til brug for kommunerne til vurdering af, hvorvidt ansøgninger efter husdyrgodkendelsesloven er i overensstemmelse med reglerne i habitatbekendtgørelsen eller vil medføre en væsentlig påvirkning af særlige regionale eller lokale beskyttelsesinteresser, jf. også husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 11 stk. 2-6.

Afskæringskriterierne er fastlagt på baggrund af Faglig rapport fra Danmarks Miljøundersøgelser nr. 787: "Effekter af øgede kvælstoftilførsler på miljøet i danske fjorde".

Kriterierne i Miljøstyrelsens notat er opstillet for, hvornår et husdyrbrugs andel af den samlede nitratudvaskning til et vandområde (fjorde, bredninger, bugte og kystnære områder) kan udelukkes at have skadevirkning på overfladevande som følge af nitratudvaskningen, herunder Natura 2000-områder og på levesteder og yngle- og rastepladser for beskyttede arter:

(afskæringskriteriet for så vidt angår påvirkning fra projektet i kumulation med andre planer og projekter)

Pkt. 1: Antal dyreenheder (DE) i det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, har ikke været stigende siden 1. januar 2007. Hvis der er andre kilder til nitratudvaskning, fx ny bebyggelse end den samlede husdyrproduktion, der har givet anledning til en øget nitratudvaskning fra det aktuelle opland siden 1. januar 2007, skal dette inddrages i vurderingen således, at en eventuel øget nitratudvaskning fra andre kilder end den samlede husdyrproduktion kan medføre et skærpet krav i godkendelsen, der modsvarer miljøeffekten af den øgede nitratudvaskning i det aktuelle opland. Gennemførte initiativer, fx etablering af vådområder, som reducerer nitratudvaskningen fra det aktuelle opland, kan ikke anvendes til at tillade et øget dyretryk i det aktuelle opland.

(afskæringskriteriet for så vidt angår påvirkning fra projektet i sig selv)

Pkt. 2A: Nitratudvaskningen fra den eksisterende og den ansøgte husdyrproduktion er mindre end 5 pct. af den samlede nitratudvaskning fra alle kilder fra det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, dog således, at

Pkt. 2B: nitratudvaskningen fra den eksisterende og den ansøgte husdyrproduktion er mindre end 1 pct. af den samlede nitratudvaskning fra alle kilder fra det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, hvis udvaskningen sker til et vandområde, der er karakteriseret som et lukket bassin og/eller er et meget lidt eutrofieret vandområde.

Ved vurderingen af om ovennævnte afskæringskriterier er overholdt, skal der i praksis først foretages en vurdering/screening af om det ansøgte i kumulation med andre planer og projekter vil kunne have en skadevirkning jf. pkt. 1A-C. I givet fald den samlede nitratudvaskning til det aktuelle vandområde er faldende eller stagnerende (fordi andre forhold har medført en øget nitratudvaskning til det aktuelle vandområde), vil det ansøgte ikke i kumulation med andre projekter og planer have en væsentlig virkning eller skadevirkning på det aktuelle vandområde.

Herefter foretages en vurdering/screening af om det ansøgte i sig selv vil have en væsentlig virkning eller skadevirkning jf. pkt. 2A-B. Til brug for denne vurdering foretages en beregning af nitratudvaskningen fra det ansøgte, der stammer fra husdyrgødningen. Såfremt nitratudvaskningen udgør mindre end 5 pct./1 pct. af den samlede nitratudvaskning til det aktuelle vandområde, vil det ansøgte ikke i sig selv have en væsentlig virkning eller skadevirkning på det aktuelle vandområde.

I den såkaldte Waddenzee-dom anvendes forsigtighedsprincippet, når det drejer sig om beskyttelsen af Natura-2000 område-

derne. Det vil sige, at i tilfælde af tvivl om, hvorvidt et konkret projekt vil påvirke et Natura 2000 område væsentligt, udløser dette en konsekvensvurdering. EF-domstolen tolker begrebet "væsentligt" som "når det på baggrund af objektive kriterier (i screeningen) ikke kan udelukkes, at projektet risikerer at skade bevaringsmålsætningen for lokaliteten", samt at "et projekt kun tillades, når det ud fra et videnskabeligt synspunkt, uden rimelig tvivl, kan fastslås at der ikke er sådanne virkninger".

Dette screeningsafsnit skal belyse hvorvidt ovennævnte afskæringskriterier er overholdte. Hvis kommunen ikke i screeningen kan påvise, at projektet ikke påvirker Natura 2000 området, skal der laves en konsekvensvurdering, hvor der er mulighed for at stille skærpede vilkår ved brug af bilag 4 i godkendelsesbekendtgørelsen.

Jævnfør oplysninger om dyretrykkets udvikling på <http://www.jordbrugsanalyser.dk/webgis/kort.htm> kan Lemvig Kommune konstatere, at husdyrtrykket er faldet fra 26.069,8 DE i 2007 til 25.158,5 DE i 2012 i oplandet til Nissum Fjord (Yder Fjord). Dyretrykket er ligeledes faldende set som et glidende gennemsnit over to og tre værdier. Lemvig Kommune har ikke kendskab til andre kilder til nitratudvaskning, som i samme periode er forøgede.

Jævnfør oplysninger om dyretrykkets udvikling på <http://www.jordbrugsanalyser.dk/webgis/kort.htm> kan Lemvig Kommune konstatere, at husdyrtrykket er faldet fra 50.436,8 DE i 2007 til 46.949,5 DE i 2012 i oplandet til Nissum Bredning. Dyretrykket er ligeledes faldende set som et glidende gennemsnit over to og tre værdier. Lemvig Kommune har ikke kendskab til andre kilder til nitratudvaskning, som i samme periode er forøgede.

I forhold til afskæringskriterium 2 er der foretaget en beregning i Farm N af ændringen i nitratudvaskning fra den søgte drift, i forhold til udvaskningen fra et konventionelt planteavlbrug. Udvasningen er 35,5 kg N/ha/år ved den søgte drift, mens udvasningen ved konventionelt plantebrug er 46,1 kg N/ha/år. Nitratudvaskningen er således 10,6 kg N/ha/år lavere ved den søgte drift med udbringning af husdyrgødning, end udvasningen ved planteavlsdrift, hvor der anvendes handelsgødning op til kvælstofnormen. Udvasningen ved konventionelt plantebrug er beregnet ved at danne en scenarieberegning af ansøgning 53512, slette al husdyrproduktion og husdyrgødning i ansøgt drift, ændre sædskifter til S1 og beregne N-udvasningen.

På den baggrund kan det umiddelbart og uden yderligere beregninger konstateres, at afskæringskriterierne i punkt 2 A og 2 B er overholdt.

Kommunens bemærkninger og vurderinger

Idet husdyrtrykket i DMU kystoplandene Flynder Å og Nissum Bredning ikke er steget set i forhold til det registrerede husdyrtryk i 2007, samt at Lemvig Kommune ikke er bekendt med forøget udvaskning af nitrat til overfladevand fra andre aktiviteter i oplandet, vurderes det, at den samlede nitratudvaskning fra oplandet til Nissum Fjord er faldende og således vurderes det ansøgte ikke i kumulation med andre projekter og planer at have en væsentlig virkning eller skadevirkning på Natura 2000 område nr. 65 – Nissum Fjord og Natura 2000-område 28 – Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø.

Der er i vurderingen ikke inddraget gennemførte initiativer, som reducerer nitratudvaskningen fra oplandet.

Det er endvidere beregnet, at nitratudvaskningen fra udbringningsarealerne udgør en mindre udvaskning, end udvaskningen fra et konventionelt plantebrug. Derfor vurderes det, at det ansøgte ikke i sig selv vil have en væsentlig virkning eller skadevirkning på Natura 2000-område nr. 65 og 28.

Samlet set vurderes det, at det ansøgte hverken i sig selv eller i sammenhæng med andre projekter vil give anledning til væsentlig miljøpåvirkning af overfladevand i Natura 2000 område nr. 65 herunder habitatområde nr. 58 og EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 38.

4.3.2. Fosfor til overfladevand

Den tilgængelige forskningsbaserede viden om udvaskning af fosfor fra udbringningsarealer er begrænset. Erosionsbetingede tab, brinkerose og udvaskning via dræned lavbundsletter udgør de væsentligste risici for fosfortab til vandmiljøet. Lavbundsletter, Skrånende arealer, grøftede eller dræned arealer samt arealer, der ligger tæt på søer og vandløb, er således de primære risikoarealer.

For jorder der hverken er lavbundsletter, kunstigt dræned eller erosionstruede, er udvaskning det største risikoelement.

Selv om fosfortabet fra landbrugsjorden til vandmiljøet – set i forhold til landbrugsjordens fosforpulje (i gennemsnit 4.700 kg P/ha) er begrænset (0,3 – 0,5 kg P/ha) kan det være kritisk for vandkvaliteten i specielt søer og fjorde¹

På højbundsletter er jordens fosforbindingskapacitet generelt stor. Efterhånden som jorden mættes med fosfor, falder bin-

¹ Rapport fra fosforfokusgruppen, VMPIII, 2004

dingskapaciteten, og fosforkoncentrationen i jordvæsken stiger. Dermed stiger også risikoen for udvaskning til vandmiljøet.

De største tabsposter af fosfor stammer fra brinkerosion, cirka 50 % af det dyrkningsbetingede fosfortab², mens fosfortab fra drænede jorder er en anden stor tabspost. I et tre-årig forskningsprojekt³ i Odense Å blev det målt hvordan fosfor var bundet i suspenderet jord. Fosfor i suspenderet jord er på alle årstider primært bundet til jernforbindelser med et gennemsnit på 59 %. Jernbundet fosfor og let absorberet fosfor er umiddelbart biotilgængelige i søer og fjorde.

Risikoarealer defineres som arealer, hvor der generelt er øget risiko for tab af fosfor til vandmiljøet ved udvaskning, jorderosion og overfladeafstrømning. Efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens beskyttelsesniveau for fosforoverskud til overfladevande, skal der stilles krav afhængig af jordtype, dræningsforhold og fosfortal. Derudover skal terrænhældningen også tages med i risikovurderingen.

Det søgte projekt indebærer, at der er fosforunderskud på bedriftsniveau. Det kan derfor umiddelbart og uden yderligere beregninger konstateres, at de foreslåede afskæringskriterier i Miljøstyrelsens WIKI-vejledning, [http://www2.mst.dk/wiki/Husdyrvejledning.Fosfor+-+Vurdering Konkret vurdering af påvirkning af overfladevande med fosfor 5](http://www2.mst.dk/wiki/Husdyrvejledning.Fosfor+-+Vurdering+Konkret+vurdering+af+påvirkning+af+overfladevande+med_fosfor_5), er overholdt.

Ved fosforrisikovurdering af bedriftens udbringningsarealer konstateres det, at der ikke er arealer, som grænser umiddelbart op til større søer eller vandløb.

Kommunens bemærkninger og vurderinger

Lemvig Kommune vurderer, at det lovbestemte krav om randzoner langs vandløb og søer større end 100 m² i Randzonen, vil medføre en væsentlig nedsat risiko for fosforbelastning af lokale søer, samt vandløb, der afvander til fosforfølsomme recipienter.

Lemvig Kommune vurderer, at den søgte drift med fosforbalance på bedriftsniveau, kombineret med kravet om randzone langs søbredder og vandløbsstrækninger sikrer, at der ikke vil ske en væsentlig påvirkning af Natura 2000 områders udpegningsgrundlag som følge af udvaskning af fosfor.

---

² Jf. materiale udarbejdet i fbm. forarbejdet til VMPIII(Poulsen og Rubæk, 2005)
³ VMPIII forskningsprojekt BUFFALO-P

5. Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV-arter)

EF-Habitatdirektivet fra 1992 rummer i sin artikel 12 en forpligtelse til at sikre en streng beskyttelsesordning for en række dyr og planter overalt i landet, dvs. uanset om de forekommer indenfor et beskyttelsesområde eller udenfor; disse arter fremgår af direktivets bilag IV, de såkaldte bilag IV-arter.

For bilag IV-arter gælder således, at deres yngle- og rasteområder ikke må beskadiges eller ødelægges, og derfor er aktiviteter ikke tilladte, som kan udgøre en trussel for den enkelte art.

Det bemærkes, at fugle behandles særskilt i EFfuglebeskyttelsesdirektivet.

I den daglige drift og hovedsagelig ved driftsændringer er det lodsejerens eget ansvar at være opmærksom på ikke at skade eller ødelægge bilag IV-arternes yngle- eller rasteområder. Det gælder også selv om myndighederne ikke har oplyst lodsejeren om, at der er konkrete forekomster af bilag IV-arter i området. Overtrædelser kan straffes efter regler i Naturbeskyttelsesloven og Jagt- og Vildtforvaltningsloven. Hvis en lodsejer har planer om at gennemføre en aktivitet, der kræver tilladelse, godkendelse eller lignende er det myndighedens ansvar at sikre, at de godkendte aktiviteter ikke vil skade yngle- eller rasteområder.

Til bedriften ejes og forpagtes cirka 345 ha omdriftsarealer. Der sker ikke væsentlige ændringer i markdriften ved det søgte projekt.

Der ligger ikke beskyttet natur af særlig interesse i forhold til Bilag IV-arter inden for 500 meter af staldanlægget.

Bilag IV-arter

På baggrund af faglig rapport nr. 635, 2007 Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV fra Danmarks Miljøundersøgelser, samt kommunens øvrige kendskab vurderes det, at følgende arter og grupper fra habitatdirektivets bilag IV kan tænkes at have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted på eller omkring ejendommen.

Det drejer sig om damflagermus, vandflagermus, brunflagermus, sydflagermus, troldflagermus, birkemus, odder, markfirben, stor vandsalamander, spidssnudet frø og strandtudse.

Odder, damflagermus, vandflagermus og troldflagermus er optaget på rødlisten 1997 som sårbare. Rødlisten er en fortegnelse over plante- og dyrearter, der er forsvundet, akut truede, sårbare eller sjældne i den danske natur.

Arterne er gennemgået nedenfor:

Flagermus: Der er ikke skovbevoksninger eller større åbne vandflader i umiddelbar nærhed af husdyrbruget. Der er ikke et væsentligt potentielt fødegrundlag for de insektædende flagermus på eller omkring husdyrbruget.

Birkemus: Birkemusen findes i to hovedbestande, en i det vestlige Limfjordsområde samt en i det sydlige Jylland. Birkemus forekommer i en stor variation af levesteder, hvoraf de vigtigste synes at være fugtige områder i forbindelse med vandløb eller fjorde samt tilstødende tørre arealer.

Birkemus er fundet i en række forskellige naturtyper: ferske enge, strandenge, overdrev, ekstensivt dyrkede marker, heder, moser, vældområder, fjordskrænter og nogle steder endda i plantager og skove. De træk, som går igen på de fleste sommeropholdssteder, er en høj grad af fugtighed og et tæt urtelag. Det fugtige element kan udgøres af vandløb, væld, moser eller fugtige arealer ud til en fjord.

Odder: Lever udbredt i Vestjylland. Odderen knytter sig primært til moser, krat, skov eller andre naturområder med et højt naturindhold. Den findes i såvel stillestående som rindende vand, og både i saltvand og ferskvand, især i søer og moser med store rørskovsområder.

Spidssnudet frø: Kan forekomme ved vandhuller, der grænser op til bedriftens udbringningsarealer.

Spidssnudet frø yngler i mange slags vådområder lige fra ganske små vandhuller til bredden af store søer og fra helt overskyggede ellesumpe til fuldstændig lysåbne vandhuller. Den største ynglesucces opnår arten i vandhuller uden fisk. Spidssnudet frø er i høj grad afhængig af, at der nær ynglestederne findes gode levesteder på land. En stor del af spidssnudet frøs yngle- og rasteområde, men langt fra alle, er omfattet af Naturbeskyttelsens § 3. Ødelæggelse og forringelse af yngle- og rasteområder omfatter rydning, opfyldning til byggeri, belastning med spildevand og fragmentering på grund af veje

Strandtudse: Strandtudsens yngle- og rasteområde vil ofte være vandhuller, enge og strandenge, der er omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3.

Gødskning og vandstandssænkning er væsentlige trusler. Hvis levestedet gødes eller tilføres gødningsstoffer udefra, kan vege-

tationen blive så frodig, at den ikke længere holdes tilstrækkelig kort ved for eksempel afgræsning.

Hvad angår vandstand kan 5-10 cm til eller fra, være afgørende for, at vandsamlingen udtørrer på det rette tidspunkt. Det betyder for eksempel, at hvis en grøft i nærheden udsættes for hårdhændet oprensning, så grøftens bund uddybes med 5-10 cm, så kan det være nok til at tudserne ikke længere kan gennemføre ynglecyklus.

Søer og vandhuller, der grænser op til bedriftens udbringningsarealer er potentielle levesteder for strandtudsen.

Markfirben: Markfirben findes spredt i landskabet på åbne, varme, solrige lokaliteter som jernbane- og vejstrækninger, sten- og jorddiger, heder, overdrev, grusgrave, strandenge, kystskrænter og sandede bakkeområder. Markfirbenet yngler på solvendte skrånninger, som er af altafgørende betydning for den. Ynglesuccesen er betinget af, at æglægningen kan finde sted i varm, løs, veldrænet jord af gruset eller sandet karakter.

Stor vandsalamander: Der er enkeltfund spredt over kommunen. Det kan ikke udelukkes, at stor vandsalamander forefindes i og ved søer og vandhuller på bedriftens udbringningsarealer.

Stor vandsalamander yngler i vandhuller af meget forskellig størrelse. Det er ikke unormalt at finde den i vandhuller på under 100 m². Arten er følsom overfor forurening af vandhullerne, overskygning af vandhuller og udsætning af fisk. Arten kan findes ynglende i vandhuller under tilgroning, men der skal være sol på næsten hele vandfladen for at bestanden kan klare sig på længere sigt. Som hovedregel yngler den ikke i vandhuller med hundestejler og andre fisk. Nogle steder gør tæt undervands- og flydebladsvegetation det muligt, at nogle af larverne kan gemme sig for fiskene. Den kræver forholdsvis rent vand. Stor vandsalamander er som regel meget stedfast i forhold til ynglestedet.

Næringsberigelse som følge af gødningspåvirkning forringer yngleområderne. Dårlig vandkvalitet som følge af næringsberigelse har en meget markant skadelig virkning på salamandrenes ynglesucces. Derudover kan næringsberigelsen betyde, at vandhullerne hurtigt gror til.

Andre dyre- og plantearter

Lemvig Kommune er ikke bekendt med forekomster af andre planter eller dyr omfattet af artsfredning eller optaget på nationale eller regionale rødlistor på eller umiddelbart op til husdyrbrugets udbringningsarealer.

Kommunens bemærkninger og vurderinger

Udbringning af husdyrgødning på bedriftens arealer i omdrift vurderes ikke at medføre tilstandsændringer i skovbevoksninger eller at påvirke fødegrundlaget for flagermus. Projektet vurderes således ikke at udgøre en risiko for at forringe fødegrundlag, leve- eller rastesteder for flagermus.

Det søgte projekt indebærer drift af landbrugsarealer, som alt overvejende ligger på tør og drænet jord, som ikke opfylder betingelserne for birkemusens levesteder. Projektet vurderes derfor ikke at udgøre en risiko for birkemusen.

Det vurderes, at odderen med sin levevis næppe er truet af projektet, da der ikke sker opsplitning af bestande og levesteder, ødelæggelse eller forringelse af yngle- og rasteområder eller forstyrrelser ved anlægsarbejder.

Udbringningsarealerne inddrager ikke arealer, der tidligere har været vådområde, og projektet i sig selv vurderes derfor ikke at have negative konsekvenser for spidssnudet frø, stor vandsalamander eller strandtudse.

Udbringningsarealerne inddrager ikke arealer, der er egnede som yngle- og rasteområder for markfirben og det vurderes derfor ikke at have negative konsekvenser for arten.

Lemvig Kommune vurderer, at driften af udbringningsarealerne ikke indebærer forringelse af internationale naturbeskyttelsesområder eller muligheden for opnåelse af gunstig bevaringsstatus eller medfører forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for de arter, områderne er udpeget for, jævnfør Bekendtgørelse om udpegnings og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter nr. 408 af 1. maj 2007.

6. Alternative løsninger og 0-alternativet

Ansøgers beskrivelse

Hvis den nye tilbygning ikke godkendes, kunne det ændres i størrelse, udseende mv. Ansøger har dog valgt at fokusere på det indsendte projekt, som det forligger. Hvis udvidelsen ikke går igennem vil ansøger overveje fremtiden og produktionsmulighederne på ejendommen.

0-alternativet er uændret produktion på ejendommen og mulig renovering af den eksisterende ungdyrstald/kostald.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Det søgte projekt er ikke i strid med gældende miljøregler eller Husdyrlovens beskyttelsesniveau. Det søgte projekt medfører desuden ikke en væsentlig påvirkning af habitatnatur, og der anvendes bedste tilgængelige teknik.

Det søgte er en rationel videreudvikling af den eksisterende drift, og der vurderes ikke at være potentiale for alternativer, som i væsentlig grad afviger fra det søgte, og som samtidig medfører væsentlig mindre miljøpåvirkning.

7. Husdyrbrugets ophør

Ansøgers beskrivelse

I forbindelse med et eventuelt ophør af husdyrproduktionen vil stalde, gyllekanaler, foderlade og siloer etc. blive tømt og rengjort. Desuden vil ejendommen bygninger blive vedligeholdt eller evt. vil driftsbygningerne blive fjernet, således at ejendommen ikke forfalder. Endvidere vil gyllebeholdere, blive fjernet når de ikke længere anvendes til jordbrugsmæssige formål eller beholderne vil blive anvendt til opbevaring af gylle fra andre ejendomme.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Der er i tidligere meddelt godkendelse stillet vilkår om, at der ved ophør af driften på ejendommen skal foretages oprydning i et sådant omfang, at forureningsfare undgås. Lemvig Kommune skal desuden kontaktes ved ophør, således at konkrete foranstaltninger for at undgå forurening ved ophør gennemføres.

8. Egenkontrol og dokumentation

Kommunens bemærkninger og vurdering

Lemvig Kommune har stillet vilkår til egenkontrol og dokumentation i tidligere meddelt godkendelse til ejendommen. Det er ikke relevant at supplere med yderligere vilkår om egenkontrol og dokumentation.

Lemvig Kommune har adgang til CHR-registeret, til registeret med gødningsregnskaber og til støtteansøgninger vedr. enkeltbetaling m.v.

9. Indkomne hørings svar

Lemvig Kommune har ikke modtaget hørings svar i forbindelse med nabohøring af projektet.

Bilag

Bilag 1

Hld nr	Dyregruppe	Quakttype	Antal dyr	DE	Ekv/Nv	Kg N/dyr	Korr. Faktor	Afgrensning	Kg N total inkl. laget	Afslut	Diff
ST-179108-4sur	Får		3	0,43	Ekv	-	-	-	13,37	1,36	12,01
ST-179109-Kosthold	Malkøer	Spalter	270	362,35	Ekv	9,80	1,000	0,83	2196,18	2233,06	-36,88
ST-179110-5 malkøer	5 malkøer	Dystræbte	64	14,19	Ekv	-	-	-	113,38	113,38	0,00
	1yrskøer	Dystræbte	160	2,09	Ekv	-	-	-	10,45	10,45	0,00
ST-182963-Velfærdsskilling	Malkøer	Dystræbte	20	26,94	Nv	-	-	-	167,92	167,92	0,00
	Malkøer	Spalter m linsegl	30	40,26	Nv	7,31	1,000	0,83	182,02	183,8	-1,78
	Køer (26-27)	Spalter m linsegl	15	10,02	Nv	3,99	1,334953917	0,50	34,95	37,1	-2,85
									2703,90	2747,07	-37,17
											-37,17

Korrektionsfaktor - Køer
20-27 mdr.

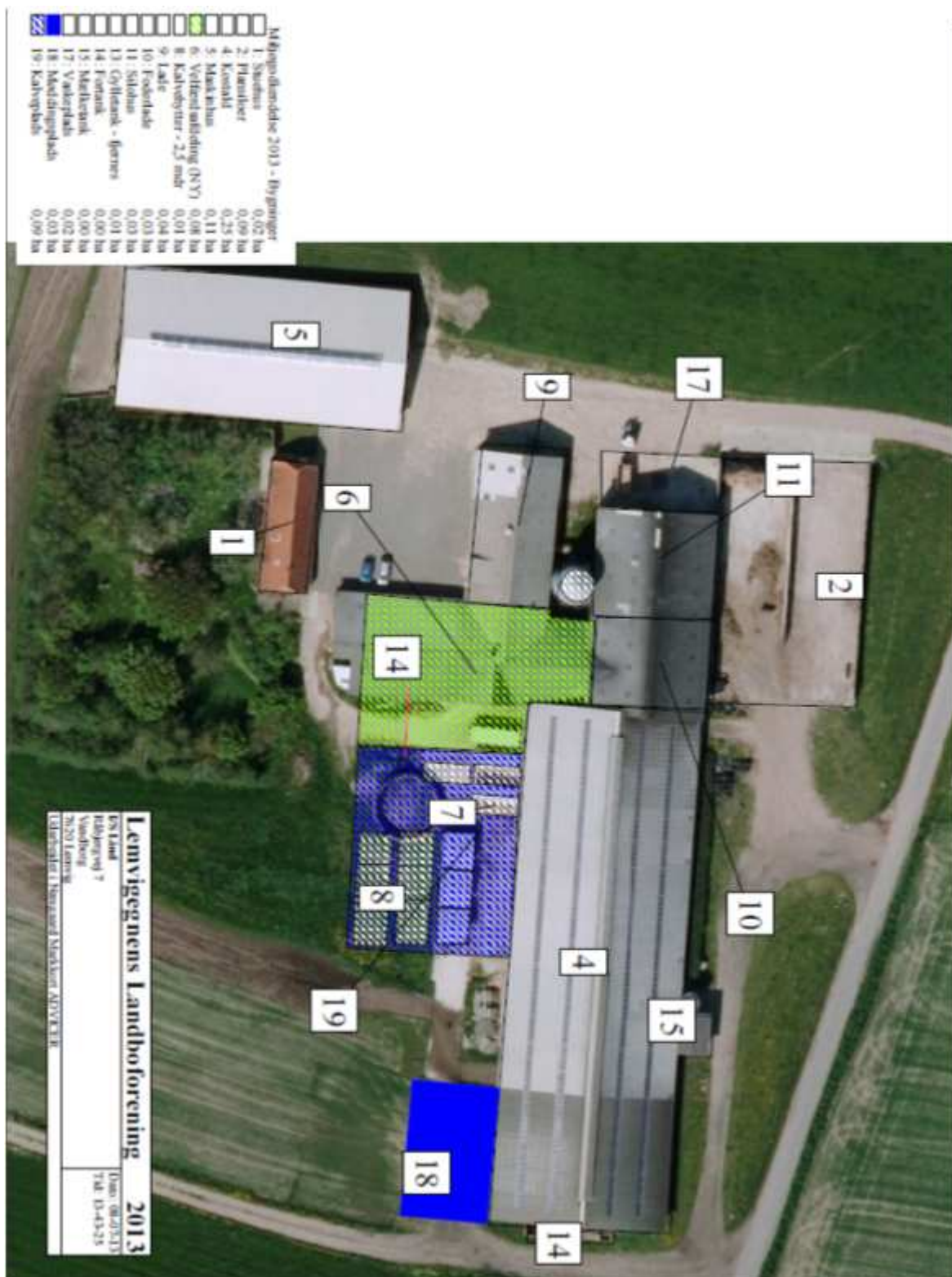
$((\text{alder, ind} + \text{alder, afgang}) * 0,0729) + 1,93) / 4,34$
1,334953917

Difference -37,17

Bilag 2

Bilag 2 - Oversigt over ejendommen

Bilag 3

4. juli 2013

Kapacitetsberegning

Produktionen af husdyrgødning er angivet i nedenstående tabel, ved fuld produktion produceres der ca. 7410 tons gylle og 435 tons dybstrøelse. Der er krav om min. 7 mdr. opbevaringskapacitet på kvægejendomme hvor dyrene går ude i sommerhalvåret.

Besætning, dyreenheder og gødningsproduktion							
Husdyrart / staldsystem	Antal	% græs	DE	Tons	Kg N	Kg P	Kg K
CHR-nr./Besæt.nr: 1 / 1							
St.r. årskoer, Sengestald m. lugek. lugekanal	270,0 Årsdyr	17	302,3	6.553	34.911	4.806	24.138
			362,3	6.553	34.911	4.806	24.138
CHR-nr./Besæt.nr: 2 / 2							
St.r. årsovd. 0-6mdr. Dybstrøelse (hele arealet)	64,0 Årsdyr	0	16,2	113	1.602	198	1.440
			16,2	113	1.602	198	1.440
CHR-nr./Besæt.nr: 3 / 3							
St.r. tyrkøber, Dybstrøelse (hele arealet)	160,0 Ølk		2,1	12	149	18	156
			2,1	12	149	18	156
CHR-nr./Besæt.nr: 4 / 4							
St.r. årskoer, Dybstrøelse (hele arealet)	20,0 Årsdyr	17	20,8	310	2.946	396	2.676
			26,8	310	2.946	396	2.676
CHR-nr./Besæt.nr: 5 / 5							
St.r. årskoer, Sengestald m. spalk, lugesil	30,0 Årsdyr	17	40,3	728	3.957	534	2.682
			40,3	728	3.957	534	2.682
CHR-nr./Besæt.nr: 6 / 6							
St.r. årsovd. 6-27mdr., Sengestald m. spalk, luv.	15,0 Årsdyr	50	10,0	129	915	132	995
			10,0	129	915	132	995
I alt			457,8	7.846	44.480	6.014	32.087

Spildvand:

Vaskevand: ca. 1420 m³ som føres til gyllekanaler

Vand fra befæstede arealer: ca. 1603 m³ fra plansiloer, møddingsplads, vaskeplads og kalveplads som afledes til fortank.

Total produktion inkl. Spildvand : 10433 m³

7 mdr. produktion: 6085 m³

Opbevaringskapacitet på bedriften

Gyllebeholderen på Råbjergvej 7 fjernes i forbindelse med byggeriet. Gyllen føres til fortanken hvorfra den transporteres til gyllebeholder på anden ejendom/matrikel eller til biogasanlægget.

Rumfanget af opbevaringsanlæggene fremgår af nedenstående tabel.

Anlæg	Årgang	Størrelse [m ³]
Mark ved Knakkevej 33b	1992	1.500
Brændgårdvej 24	1990	900
Stamp højevej 24 (1)	1990	500
Stamp højevej 24 (2)	2003	3000
Stamp højevej 27	1990	600
Gåskærvej 17	-	500
Totalt ex. Kanaler og fortank		7000 m ³

Af oversigten fremgår det at det er ca. 8 mdr. opbevaringskapacitet.

Med venlig hilsen

Alice Nielsen
Miljøkonsulent
Tlf. 9663 0557 Mobil 2476 5395
Mail: an@lemvig-landbo.dk

